

בבית המשפט העליון

ע"א 5401/20

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערער: משה בן עזוז

נגד

המשיבה: רשות הפיתוח – באמצעות עמידר בע"מ

ערעור על החלטת בית משפט השלום בתל אביב-יפו מיום
20.7.2020 בת"א 34765-01-18 אשר ניתנה על ידי כבוד
השופט י' נמרודי

בשם המערער: בעצמו

פסק-דין

ערעור על החלטת בית משפט השלום בתל אביב-יפו (השופט י' נמרודי) מיום
20.7.2020 בת"א 34765-01-18 שלא לפסול עצמו מלדון בעניינו של המערער.

1. בשנת 2018 הגישה המשיבה תביעה נגד המערער ואחותו לפינוי וסילוק יד
ממקרקעין שבבעלותה בעיר תל אביב-יפו (להלן: המקרקעין). לבקשת המשיבה, הורה
בית המשפט על מחיקת התביעה נגד אחותו של המערער. בתחילת דיון ההוכחות בהליך
שהתקיים ביום 27.11.2019, התנהל בהסכמת הצדדים דיון מחוץ לפרוטוקול, שלאחריו
נרשמו בפרוטוקול הדברים הבאים:

"אנו מקבלים את הצעת בית המשפט, לפיה [המערער]
יפנה את המקרקעין וישיב את החזקה בהם [למשיבה],
כשהם פנויים מכל אדם וחפץ. מובהר כי [המערער] אינו
נדרש לבצע עבודות הריסה כלשהן. [המערער] יעשה כן
עד למועד שיקבע בית המשפט.

[...]

בית המשפט: הבהרתי, כי לאחר בחינה של מכלול נסיבות העניין, פרק הזמן הסביר שיוקצה להיערכות [המערער] יעמוד על שנה.

[...]

בית המשפט: טרם היציאה להפסקה, השתמש [המערער] בביטוי קשה (בית המשפט עומד עם גרזן).

לאחר הפסקה

[המערער]: אני לא התכוונתי חלילה לפגוע, אני לא מתכוון לא לקבל את הפסיקה, אני מקבל הכול וזה. אני בהרגשה שלי, זה שעומד לי גרזן מעל הראש. אם אני מסכים לפשרה שהיא מצוינת אז אני יוצא בלי נזק ואם אני רוצה להראות את הראיות שלי, אז אני יכול לקבל עונש, על זה אני התכוונתי. אני רוצה להתייעץ עם הקרימינולוג שלי [...] ואני רוצה שבוע. סליחה אם פגעת.

2. בשלב זה ניתנה החלטת בית המשפט קמא בה ציין "לא נתבקשה התנצלות של [המערער]. ציינתי את הדברים בפרוטוקול על מנת להבטיח כי אם תינתן הסכמה של [המערער] להצעה, בית המשפט יוכל לקבלה, היינו לצאת מנקודת מוצא כי גם אם הדברים קשים מבחינת [המערער], מדובר בהסכמה רצונית. היה בדעתי לשמוע את הראיות. במעמד הקראת ההחלטה, ביקש ב"כ [המערער] להוסיף פרטים". בהמשך הדיון, ולאחר שבית המשפט הבהיר כי אינו רואה מקום לדחות את הדיון לשם יצירת קשר עם הקרימינולוג הודיע המערער כי הוא "מסכים לפינוי בעוד שנה". בשלב זה הורה המותב "משהיה בדעת [המערער] להתייעץ גם עם גורם נוסף [...] והדבר אינו מתאפשר (איני רואה כל מקום לדחייה כלשהי בדיון), ייערך פסק זמן נוסף, על מנת שב"כ [המערער] ישובו וישוחחו עם [המערער] ולאחר מכן יש לשוב ולהבהיר האם [המערער] בכל זאת מסכים. אם יסכים – יינתן תוקף של פסק דין להצעה. אם יסרב – יישמע התיק. אני שב ומבהיר כי [המערער] רשאי לקבל כל החלטה באופן עצמאי ולאחר שיקול דעת". לאחר קיום הפסקה נוספת, הודיעו באי-כוח המערער כי הוא "החליט לקבל את הצעת בית המשפט" ואף המערער עצמו הודיע "אני מאשר את ההצעה". נוכח האמור, נתן המותב תוקף של פסק דין להצעה שנדונה וציין "לאחר הפסקה נוספת נחה דעתי, ללא קיומו של ספק כלשהו, כי [המערער] מודע למשמעויות של אותה הצעה ונתן הסכמתו המודעת להצעה" (להלן: פסק הדין מיום 27.11.2019).

3. ביום 22.1.2020, כחודשיים לאחר מתן פסק הדין האמור, הגישו הצדדים לבית המשפט קמא בקשה מוסכמת לביטולו וציינו כי "התברר בדיעבד כי הסכמת [המערער]

ניתנה כאשר הוא היה שרוי בלחץ נפשי אדיר ותחת השפעת כדורים פסיכיאטרים אשר מנעו גמירת דעתו בקשר להצעת הפשרה". ביום 27.1.2020 דחה המותב את הבקשה בציינו כי אינו מוסמך לבטל את פסק הדין במסגרת ההליך עצמו, וכי אם מבוקש לבטל את פסק הדין מיום 27.11.2019 מחמת היבט הסכמי "יש לעתור בתביעה עצמאית ונפרדת שעילתה הפגם שנתגלה בהסכם". בהתאם לכך, הגיש המערער תביעה לביטול פסק הדין האמור, על דעת המשיבה, וביום 14.5.2020 נתן בית משפט השלום בתל אביב-יפו (הרשם הבכיר א' יפרח) תוקף של פסק דין להסכמת הצדדים לפיה פסק הדין מיום 27.11.2019 יבוטל והתיק "ייקבע לשמיעת הוכחות" (להלן: פסק הדין בתביעת הביטול).

4. במקביל, ביום 12.12.2019, נוכח הקמתו של בית משפט השלום בבת-ים, הורה נשיא בתי משפט השלום במחוז תל אביב, השופט צ' עוזיאל, כי המותב יעבור לכהן בבית משפט השלום בבת-ים והבהיר כי תיקים שהדיון בהם החל יישמעו בהיכל בית המשפט בבת-ים אך ימשיכו להתנהל בבית המשפט שבו נפתח ההליך. ביום 18.5.2020, לאחר ביטול פסק הדין, קבע המותב את ההליך לדיון הוכחות ליום 14.10.2020, והפנה את תשומת לב הצדדים להחלטתו של הנשיא צ' עוזיאל בדבר העברת הדיון בהליך להיכל בית המשפט בבת-ים. בהמשך לכך, ביום 1.6.2020 ניתנה החלטת המותב לפיה "כדי למנוע בלבול וקושי [...] מוטב שהתיק יעבור תחת בית המשפט השלום בבית ים. מובהר כי, כך או אחרת, בין אם התיק יעבור לבית המשפט השלום בבת ים ובין אם לא, התיק ישמע בבית המשפט בבת ים. ככל שמי מהצדדים מתנגד להעברת התיק לבית המשפט השלום בבת ים, יגיש התנגדותו בתוך 7 ימים [...]". ביום 3.6.2020 הודיע המערער כי הוא מתנגד להעברת התיק לבית המשפט בבת ים שכן ההעברה "תצריך ממנו הגעה באמצעות תחבורה ציבורית, ממנה חושש [המערער] ונמנע ממנה בכל תוקף עקב החשש מהידבקות בוירוס הקורונה". עוד הוסיף המערער וטען כי שינוי מקום הדיון "עשוי לערער את מצבו ולהכניסו לחרדות מיותרות".

נוכח הודעת המערער, ביום 4.6.2020 הבהיר המותב כי "ישיבת ההוכחות הקבועה ביום 14.10.2020 – וכל ישיבה נוספת, אם תיקבע – תתקיים בבית המשפט השלום בבת-ים. היינו, כל הדיונים בתיק יתקיימו בבית המשפט בבת-ים, גם אם התיק יוסיף להיות מוגדר כתיק בית המשפט השלום בתל-אביב". עוד הבהיר בית המשפט כי "אם במועד הדיון תחול מגבלה רפואית שתמנע [מהמערער] התייצבות בבית המשפט, ניתן יהיה לעתור בבקשה לדחייה של מועד הדיון. בקשה כאמור, אם תוגש, תיבחן בהתאם לנסיבות, להנחיות משרד הבריאות ולתיעוד התומך שיוצג. בכל מקרה, בקשה כאמור לא תוביל לשמיעה של התיק בבית המשפט השלום בתל אביב".

5. ביום 29.6.2020 הגיש המערער, שלא באמצעות בא-כוחו, בקשה אשר הופנתה למותב ולנשיא צ' עוזיאל (הכתובה בכתב יד) ובה ביקש להעביר את הדיון בהליך לשופט אחר. בו ביום ניתנה החלטת המותב לפיה המסמך אינו קריא וכי "[המערער] מיוצג. ב"כ [המערער] מתבקש להבהיר מהו הסעד המבוקש בבקשה. אם מדובר בבקשת פסלות – יש לציין זאת בבירור, על מנת שהבקשה תידון בהתאם. ראוי כי הבקשה תוקלד, על מנת שניתן יהיה להבין את כל הכתוב ולהידרש לבקשה לגופם של דברים". ביום 30.6.2020 הגיש המערער את בקשתו פעם נוספת בכתב יד, ובעקבות כך הורה המותב על הגשת תגובת המשיבה לבקשה וכן שב והורה לבא-כוח המערער להגיש עותק מוקלד של הבקשה, אשר הוגש ביום 2.7.2020. כעולה מהעותק המוקלד, המערער סבר כי בדיון שהתקיים ביום 27.11.2019 התעלם המותב מטענותיו ומן הראיות שהוצגו בפניו בנוגע לזכויותיו במקרקעין, והעמיד בפניו שתי ברירות – האחת, פינוי מרצון, והאחרת פינוי שלא מרצון ובכך "הוא מעמיד לי גרזן על הראש ואם אני אבקש ממנו להתעקש להוכיח את טענותיי אז הוא גם יפסוק פינוי בנוסף לקנסות כבדים". המערער טען כי המותב הפעיל עליו לחץ לקבל את הצעתו והביע את דעתו הנחרצת בדבר ההליך וכי הדבר מצדיק את פסילתו. עוד טען המערער כי החלטת המותב שלא לבטל את פסק הדין תומכת במסקנה זו.

6. ביום 20.7.2020, לאחר שהמשיבה התנגדה לבקשה ולאחר קבלת תגובת המערער (הפעם באמצעות בא-כוחו) לתשובת המשיבה, דחה בית המשפט את בקשת הפסלות. נקבע כי במהלך הדיון לא הופעל כל לחץ על המערער להסכים להצעת בית המשפט, כי הצעת בית המשפט לסיום המחלוקת שיקפה "עמדה ראשונית של בית המשפט בנקודת זמן מסוימת" וכי אין בהשתלשלות העניינים בדיון מיום 27.11.2019 כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים אשר יצדיק את פסילתו. בית המשפט הוסיף וציין כי בקשת הפסלות לא הוגשה מיד עם חידוש ההליך בפניו ביום 18.5.2020, אלא רק ביום 29.6.2020, וכי טענות המערער אף לא נכללו במסגרת הבקשה לביטול פסק הדין שהוגשה למותב. כמו כן, ציין המותב כי המערער לא העלה את טענותיו בעניין במסגרת התביעה לביטול פסק הדין או במסגרת הפסיקתה שהוגשה לחתימתו של בית המשפט, אשר בהתאם לה הוחזר ההליך לשמיעת הוכחות בפניו. לבסוף, הבהיר בית המשפט קמא כי "טענות הצדדים, ובכללן טענות [המערער] והראיות מטעמו – ייבחנו על ידי בלב פתוח ובנפש חפצה".

7. מכאן הערעור דנן, בו שב המערער, אשר אינו מיוצג, על הטענות שהעלה בפני בית המשפט קמא. המערער מוסיף וטוען כי החלטת המותב שלא לפסול עצמו מלדון בעניינו עלולה "לגרום [למותב] להתרגז ולא להיות אובייקטיבי" כלפיו.

להשלמת התמונה יצוין כי הדיון בהליך שהיה קבוע ליום 14.10.2020 נדחה ליום 22.12.2020, וזאת נוכח הארכת פגרת חג סוכות.

8. דין הערעור להידחות. המבחן לפסילת שופט מלשבת בדין הוא זה הקבוע בסעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 ולפיו יש לבחון האם קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים מצד המותב. ניהול יעיל של הליכים משפטיים עשוי להביא את השופט היושב בדין להעלות הצעות פשרה לסיום הסכסוך שבפניו (ע"א 943/20 עשור נ' קופרמן, פסקה 5 (26.2.2020)), ולא מצאתי כי בנסיבות העניין יש בהעלאת ההצעה על ידי המותב במהלך הדיון, שאף התקבלה בשעתה על דעת המערער שהיה מיוצג, כדי להוביל למסקנה שדעת המותב "ננעלה" באופן אשר יצדיק את פסילתו. במילים אחרות, עצם מתן תוקף של פסק דין להסכמות הצדדים, אף אם הן מתבססות על הצעת בית המשפט לסיום ההליך בפשרה, אין בו כדי להקים כל חשש למשוא פנים.

כמו כן, לא מצאתי כי החלטת המותב לדחות את בקשת הצדדים לבטל את פסק הדין מיום 27.11.2019 יש בה כדי להצביע על חשש כלשהו למשוא פנים מצידו. בית המשפט דחה את הבקשה מטעמים פרוצדורליים תוך הפניית הצדדים להליך המתאים, מבלי להביע עמדה לגופה של הבקשה. משניתן פסק הדין שהורה בהסכמה על ביטול פסק הדין מיום 27.11.2019, אך טבעי הוא שההליך יקבע מחדש לדיון בפני המותב, אשר דן בו טרם מתן פסק הדין (השוו: ע"א 1243/20 גריב נ' "עמידר" – חברה לאומית לשיכון ישראל בע"מ, פסקה 7 (18.5.2020)). נראה כי המערער אף הוא לא סבר אחרת שכן בבקשה לביטול פסק הדין מיום 27.11.2019 לא עלתה על ידו כל טענה לפסלות המותב.

9. אשר על כן, הערעור נדחה. משלא התבקשה תגובת המשיבה, לא ייעשה צו להוצאות.

ניתן היום, ב' בכסלו התשפ"א (18.11.2020).

ה נ ש י א ה

מב 20054010_V06.docx
מרכז מידע, טל' 3852,077-2703333 ; אתר אינטרנט, <http://supreme.court.gov.il>